

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 23 (442)

Fredagen den 5 juni 1896.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam kr. 5.—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje helgfri fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:—	Allm. telef. 6147.	Träffas säkrast kl. 2—3.		För »Plattsökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl. > 3:—	Prenumeration sker å alla post-	Redaktionssekr.: J. Nordling.	Lösnummerpris 15 öre	25 öre för hvarje påbörjad tital stafv.
Barngarderoben..... > 3:—	anstalter i riket.		(lösn:r endast för kompletteringar.)	Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad

Louise Reuterskiöld,
född Nordenfalk.

Under den gångna veckan har ju hela världen haft sina blickar riktade på »Rysslands hjärta», den heliga staden vid Moskvas stränder, dit tusentals gäster från världens alla land församlats för att närvara vid det märkliga ögonblick, då alla ryssars själfhärskare kejsar Nikolaus II prydde sitt hufvud med Alexander Newskys och Peter den stores stolta krona.

Sällan, om ens någonsin har väl en dylik högtid firats med större prakt än den, som här utvecklades under de trenne dagar de egentliga kröningshögtidigheterna pågingo. — Man hade också tagit sig god tid att ordna det hela, ty de goda ryssarne äro föga fortfärdiga. — »Ni komma hit för att på några dagar taga i skärskådande hvad vi förberedt i tvänne år,» sade mr George de Serslavine till den, som skrifer detta. Alla, som på något sätt haft med kröningen att göra, hafva varit fullkomligt öfverlupna, som man säger, under den tid. Lejonparten här af har naturligtvis fallit på hofdignitärerna och de främmande beskickningarna.

I vanliga fall äro, som bekant, diplomaterna bosatta i St. Petersburg, men under kröningshögtidigheterna hafva de alla nedslagit sina bonpalar i rikets andra stad.

Vår i Moskwa bosatte landsman, herr Carl Hagman, hade med äkta rysk gästfrihet upplätit sitt luxuösa vid Balt-schaja Nikitskaja belägna palats till svenska legationens förfogande. Vår beskickning var äfven bland de bäst lo-

gerade, under det många andra hade fått nöja sig med tämligen blygsamma bostäder af det enkla skälet, att några andra ej stodo till att få.

Säkerligen skall det intressera Iduns läsarinna att se porträttet af den kvinna, som representerade den svenska älskvardheten och behaget vid den oafbrutna följd af lysande banketter, baler, galaföreställningar och fester af allehanda slag, hvaraf kröningsdagarne illustrerades — vår ryske ministers maka. Hon ställde det också själf genast med intagande beredvillighet till vår disposition, då Iduns representant härom dagen uppvaktade henne under hennes tillfälliga uppehåll i Moskwa.

I det svenska ministerresidenset vid Newans stränder röna städse resande landsmän det hjärtligaste, af nobless och otvungenhet präglade mottagande, och detta förhållande har fortfarit oförändradt under de brådsökande kröningsdagarne.

Det är i hemmets värld, som fru Reuterskiöld skurit sina lagrar; hon har ej gjort sig något namn inom konsten eller litteraturen. För öfrigt skulle hon aldrig finna tillfälle därtill. Hennes plikter som maka till en man, som bekläder en af våra viktigaste och mest maktpåliggande diplomatiska poster, hennes egenskap af värdinna i en lysande societet upptager mer än väl all den tid, hvaröfver hon kan disponera.

Sörj icke den kraft, som kväfd förgick,
Som ingen närande lifsluft fick;
Den var blott dömd att förblöda.

Ty vill en flamma mot himlen slå,
En mäktig tanke till ljuset nå,
Kan intet hinder den döda!

Ellen Lundberg.

Nu har Moskwa åter snart iklädt sig hvardagsdräkt. Kejsaren begifver sig tillbaka till Peterhof, och de furstliga gästerna skingras. Man ser ej mer på Kremles borggård eller på Twerskoi Boulevard Lhi Hung Changs gemytliga ansikte eller marskalk Yamagatas guldsmidda uniform. *Ils sont passés ces jours des fêtes.*

Men de af våra resande landsmän, som besökt den heliga staden under dessa dagar, skola säkerligen ha palatset vid Baltshaja Nikitskaja och dess älskvärda värinna i tacksam hägkomst.

Mari Mihi.

Gläden kommer!

Gläden kommer, skyltende, strömmende,
Sprittende Vårfloder ned over Stenene.
Gläden kommer flagrende, flygende
Sneveit af hvide Blomster på Grenene.
Gläden risler i alle Bække,
Gläden lyser i alle Klække,
Glädesuk over Bølgerne går.
Id gjennom Jorden og Blomstervimlen
Dampe og Dufte op imod Himlen
Kvirflende Glæde-Offer slår.

Gläden kommer, fra oven, fra oven,
Dragende frem over lysende Egne.
Gläden suser mäktigt i Skoven,
Suser i varme, befiende Regne,
Åndelöst ventende lytter Jorden,
Vårskyers dæmpede Glædestoden
Ruller fjernt over Havet ud,
Alt det stækkede,
Stivnede, knækkede,
Ånder ved Glädens himmelske Bud.

Synd er Sorg! Under Synden bunden
Sukked den sørgende Jord fra Grunden,
Kvalt og knust under Dødens Sne.
Sorg er Synd, under Sorgen fangen
Taug og stivnede Bølgegangen,
Var ej den blegeste Blomst at se.
Gläden kommer! Fra oven, fra oven!
Se! Det lyser, det flammer i Skoven,
Stilheden bryder i Jubel ud.
Dæmped forkynder Vårskyers Torden:
»Himlen sender Lykken til Jorden,
Jordens Glæde kommer fra Gud.»

Helena Nyblom.

Våra söners framtid.

Också några synpunkter af Incognita.

(Forts. o. slut.)

Med männens vanliga ringaktning för kvinnans splittrade verksamhet i hemmet, anser vår ärade författare den alldeles liktydig med lättja, sysslolöshet, oduglighet. I hans ögon tyckes denna verksamhet vara alldeles identisk med hushållsbestyr; dessa senare äro naturligtvis af mycket stor vikt, dock omfatta de ej på långt när hela kvinnans uppgift i hemmet. Jag tänker nu icke blott på husmodern, utan företrädesvis på den vuxna dottern, som tilläfvventyrs har försakat en mera oberoende ställning för att i ödmjuk, uppoffrande kärlek vara de sina till hjälp och stöd; hon har kanhända en mor, som i tjugu, trettio år tröttat ut sig med hushållsgöromål och nu behöfver litet lindring, en far, som behöfver hjälp vid sina skrifverier, yngre syskon, hvilkas läxläsning hon kan öfvervaka, släktingar och vänner, som allsomoftast tarfva någon handräckning; den, som vill tjäna sina medmänniskor — äfven utan att hängifva sig åt en »febril välgörenhetsifver» — behöfver visst icke lägga händerna i kors, ty det finns så oändligt mycket att göra:

»Här är så mången brant att jämna,
Så många ack, så många ve,
Här är så mången bön att be,
Här är så mycken hjälp att lämna,
Här är så mycken tröst att ge.» *

Vi behöfva just kvinnor, som icke äro bundna genom ett bestämdt yrke, som kunna splittra sina krafter för att här utfylla en lucka, där räcka en hjälpsam hand, som vilja försaka »nutidskvinnans» stolta ideal, en oberoende, väl aflönad ställning, och göra sig till allas tjänarinnor.

Äfven om vi nu inskränka vår uppfattning af hemlifvets mångskiftande uppgifter och endast tänka på de egentliga hushållsgöromålen, skulle icke genom döttrarnas flitigare deltagande däri jungfrurnas antal betydligt kunna nedsättas och den brinnande tjänstefolksfrågan därigenom förenklas? — Och ännu en sak: Är det icke nog, att den nuvarande kulturutvecklingen tvingar de flesta män att bli specialister? Om nu äfven kvinnor utan undantag skola hängifva sig åt fackstudier, hvar tar då den allmänna bildningen vägen, denna de andliga förmögenheternas harmoniska utveckling, som är raka motsatsen till en ensidig specialutbildning? Jag tror, att det, som till följd af tidens oemotståndliga kraf hotar att gå förloradt för det manliga släktet, det böra vi kvinnor värna, värna det icke minst för våra mäns, våra bröders, våra söners skull, på hvilka en lugn och bildad atmosfär inom hemmet efter dagens jäktande bestyr säkerligen måste verka välgörande och upplifvande.

Vid detta tillfälle skulle jag vilja bryta en lans för den så illa åtgångna »fortidskvinnan». Hur denna varelse var beskaffad här i Sverige, vet jag icke, men i mitt fjärran hemland har jag sett många exemplar

af detta i »Heriberts» ögon så ömkliga släkte, och jag får säga, att enligt min tanke »nutids-» och t. o. m. »framtidskvinnan» skulle ha åtskilligt att lära af dem. Jag har blifvit uppfostrad af en sådan forntidskvinna — hon var född i århundradets början — men aldrig kan jag minnas, att hon lärde oss, att vi skulle sätta oss ner »med händerna i skötet och vänta på framtiden», d. v. s. på en mer eller mindre acceptabel friare. Hon tillät oss aldrig att vara sysslolösa, hon förespeglade oss aldrig, att något »vidunderligt» skulle komma, men hon lärde oss icke heller, att kvinnans uppgift var att armbåga sig fram genom världen och kappas med männen om de bästa brödbitarne. Däremot lärde hon oss, att ju mindre vi tänkte på oss själfva, ju mindre anspråk vi hade på lifvet, dess lyckligare skulle vi bli, och denna lärdom, tror jag, passar så väl för gifta som för ogifva kvinnor. Hennes inflytande sträckte sig långt utöfver hennes familjs gränser, och de mest begåfvade män funno en vederkvickelse i att utbyta tankar med denna finbildade kvinna, som kunde »tänka själfständigt», en sak, som verkligen icke blott är »nutidskvinnan» förbehållet. Hon arbetade hela sitt lif icke blott med hufvudet — hon var sin makes hjälpreda under de svåraste förhållanden —, icke blott med händerna — hon hade ett mycket stort hushåll, som hon på det omsorgsfullaste skötte — utan framför allt med hjärtat; detta är icke det minst uppslitande arbetet, men det är ett arbete i det fördolda, som ingen ser. Kunde jag få mina döttrar att likna henne, då skulle jag sannerligen känna mig trygg angående deras framtid. I hvilket hem deras lif än skulle förflyta, om i fadershuset, i ett eget hem eller vid en främmande härd, aldrig skulle det bli ett onyttigt och förfeladt lif, utan de skulle, hvar de än hamnade, så kärlek och skörda välsignelse.

Denna »fortidskvinna» är för resten icke den enda af samma slag jag känt och beundrat. Äfven bland äldre fröknar har jag känt många, hvilka, utan att ha något särskildt lefnadskall, på ett gagnrikt sätt fyllde sin plats i lifvet och bidrogo till både sin egen och andras lycka. Själfviska och missnöjda ungmör komma i likhet med själfviska och missnöjda män att finnas i alla tider, så länge vår jord icke är förvandlad till ett gudsrrike.

I ett afseende är jag fullkomligt ense med den ärade artikelförfattaren. Sysslolös bör ingen gå här på vår jord, arbetet är källan till all timlig lycka och hälsa, men det finns många slags arbete, och de splittrade göromålen i hemmen höra ingalunda till de lättaste eller minst nödvändiga. Jag vill i korthet sammanfatta min mening härom. Förmögna flickor böra icke beröfva sina medellösa medsysstrar deras sparsamma inkomst, utan skaffa sig sysselsättning på ofvan antydda sätt; och medellösa flickor böra akta sig för att i större utsträckning än som hittills skett tränga sig in på mannens lefnadsbanor och därigenom skapa en skara af sysslolösa eller dåligt aflönade män, för hvilka giftermålet blir en omöjlighet eller åtminstone någonting de icke kunna tänka på, förrän

* C. W. Strandberg.

de ha slitit ut sin bästa ungdoms- och mankraft, en omständighet, som kommer att menligt inverka äfven på kommande generationer.

Att den oroväckande minskningen i äkten skapen i hög grad härflyter från den tilltagande lyxen, anmärker »Heribert» fullkomligt riktigt. Det är därför en moders oafvisliga plikt att vänja sina döttrar vid enkelhet och förnöjsamhet; bli de gifta, nåväl, då bli de icke några dyrbara lyxartiklar för de män, hvilkas hjälp de skola bli, och bli de icke gifta, så få de dess lättare för att finna sig i den ställning, Gud anvisar dem. Major Schenström har gjort en stor insats i bekämpandet af våra sociala missförhållanden genom sitt energiska påpekande af njutningslystnadens oöfverskådliga följder.

Jag märker med häpnad, att min uppsats ingalunda håller, hvad titeln utlofvar. Det var ju om »våra söners framtid» jag skulle tala, men i stället har jag företrädesvis yttrat mig om döttrarnas. Titeln är dock icke alldeles oberättigad. Det är verkligen farhågan för våra söners utsikter i lifvet, som kommit mig att gripa till pennan, men då det ju gällde att göra några inkast mot »Heriberts» förslag, fick jag möta honom på hans egen mark. För resten äro de båda könen intressen så nära förknippade, att de icke gärna kunna behandlas hvar för sig. Det finns nationalekonomiska synpunkter, som icke få förbises, när det är frågan om kvinnans verksamhetsområde. Jag är ingalunda kompetent att närmare utreda dessa, jag ville endast göra uppmärksam på, att frågan om kvinnans arbete icke är fullt så enkel som mången tror. I vårt komplicerade samhällsmaskineri måste hvarje del vara väl afpassad och stå på sin rätta plats, annars kommer det hela i olag.

Lindblommor och rosor.

Novell af A. G.—n. Öfvers. för Idun.

De smala fina fingrarna framtrödlade på det mörka tyget de läckraste blommor, knoppar och blad. Utan uppehåll ilade penseln fram och tillbaka; ett streck, en färglick här och där och ur detta kaos framsprang en blomsterprakt, till hvilken fantasi och hjärta sade sitt »varde». Hjärtat var medarbetare, ty det gällde att i tid hinna en brudgäva färdig. Det gällde en lycklig brud! Men för målarinnan själf hägrade ingen lycka.

Lindblommor och rosor uppstodo så på solfjädersnåren. Lindblommor och rosor formade sig i hennes själ till en ram, inom hvilken det förlutna drog förbi.

Framför trappan till den lilla prästgården stod det väldiga lindträdet, bredande sina grenar öfver det röda tegeltaket, och därunder intill vägen frodades rosenbuskar i vildaste yppighet, klättrade nyfiket upp till fönstren och omslöt dem som en ram. Men linden sträckte sina grenar bort öfver slånbarshäcken in i den närbelägna greffiga trädgården.

Prästens Lisa och unge grefve Fritz hade varit goda vänner, redan innan de kunde se öfver häcken. De träffades hvar enda dag i trädgården, och tillsammans inhämtade de vetandets första grunder.

Slånbarshäcken växte och barnen blefvo stora. Fritz gick nu i skola i hufvudstaden, men då han var hemma under ferierna, kröp han så ofta han kunde genom den täta häcken in i grannträdgården. Men i hemlighet måste det ske, ty den stolta modern tälde ej att hennes telning, grefvevärdighetens arftagare, stod på förtrolig fot med den enkla prästfamiljen.

Prästens Lisa var nu sjutton år, Fritz tjuguet. I den varma sommarkvällens skymning möttes den brunlockige ynglingen och hans blonda väninna under lindens grenar för att åter säga farväl före

en lång skilsmässa. Hans kraftiga arm omslöt den spåda gestalten, hans läppar funno hennes röda mun och ord af den innerligaste älskling växlades. En framtid full af lycka och solsen målade sig för båda. — »Lef väl, min kärlek, vi ses åter!» ljöd det för sista gången på andra sidan slånbarshäcken. »Farväl till nästa år.»

Men nästa år bröt stormen lös öfver Tyskland. Dess hjältemodiga söner, förnäma och låga, kämpade sida vid sida på fransk jord. Ur tusende sår vällde hjärtblodet fram — röda rosor, brutna för fosterlandet. Grefve Fritz hade varit en af de första, som kastat böckerna åsido och gripit till svärdet, trots alla tårar af modern, som ej ville släppa sin älskling.

Därpå ringde klockorna åter in freden, äfven i den stilla landsförsamlingen, — men snart därpå ljödo döds-klockorna för Lisas far. Sorgliga dagar följde. Den jublande känslan efter den ångestfulla tidens slut förbyttes till djupaste sorg, ty med försörjarens förlorade prästfamiljen det gamla hemmet. Lisa tog ett tungt farväl af hem och rosor, af slånbarshäck och lindträdet, och mor och dotter började med den ringa pensionen ett undrande lif i en af hufvudstadens förstäder, där intet erinrade om det förlorade paradiset.

En bekant konstnär gjorde Lisa uppmärksam på hennes framstående målaretalang och gaf henne undervisning. För den unga flickan började därmed en ny arbetsam tillvaro. Men hon kunde Gud vare lof, förtjäna pengar och hindra de bitteraste bekymren, näringsbekymren, att hålla sitt intåg.

Så arbetade och producerade hon, men samtidigt längtade hon efter någonting annat och hoppades — hoppades, trots det att hon aldrig fått mottaga en rad från honom, som ägde alla hennes tankar och känslor. Hon visste blott att han ilat med från seger till seger, att han blifvit utnämnd till officer, och att han befann sig oskadad i ockupationsarmén. Blott han väl komme hem — då — då kanske!

Sommaren kom. Hufvudstaden smyckade sig för att mottaga sina snart återvändande söner. Brännande solsen lägrade sig på gatorna, — rundtom blommor, fanor, glädjestrålände människor. Vid den med troféer och löfguirlander öfversmyckade via triumphalis längs parken stod sedan tidigaste morgonstund midt bland den otåligt väntande mängden en ung flicka i en enkel sorgdräkt med en bukett af blommande lind och rosor i handen. Inte den mest glödande skönheten, ingen trötthet förändrade det spända, fjärrskådande uttrycket i hennes drag.

Ändtligen, äntligen närmade de sig, de tappra krigarna mottagna och följda af folkets jubel. De entusiastiska hurraropen ur tusende strupar brusade som hafsvågor, näsdukar viftade, fanor fladdrade, kransar och blommor kastades, det var ögonblick sådana som sällan upplefvas och kännas. Väl instämde den unga flickan i hurraropen, men hennes blick öfverfor glansen med mindre intresse än de öfrigas, — ögat, hjärtat sökte blott honom, honom allena!

Där komma de, de stolta ryttarne, och äfven han bland dem, på skummande häst, med blixtrande hjälm på hufvudet, med blomstersmyckadt bröst, — han, krigsguden i egen person! Lisas bröst var nära att sprängas. Nu måste han se henne, — nu!

Hon höjde buketten, som kärlek och längtan bundit. Då gled den glänsande ryttarens blick likgiltigt öfver den svarta gestalten. Kransar och blommor räcktes honom från alla håll, — men en bukett föll till marken, — och hästhofvar trampade på den.

Jublet hade brusat slut. I parkens enslighet sjönk Lisa ned på en bänk.

Drömmen om lycka och kärlek var begravnen. Hon kände för första gången, att det fanns något som kallades ståndsskillnad och att den unge krigsguden ej var skapad för violen vid vägen! — — — — —

Många år hade gått sedan denna tunga dag. Den fattiga prästdottern hade aldrig återsett sin barndoms- och ungdomsvän, hade aldrig hört något om honom. Lycklig kände hon sig ej, men hennes hjärta hade åter funnit ro efter den fruktansvärda striden.

Dagarne förflöto lugnt för den begåfvade och omtyckta konstnärinnan, som — såsom hon själf kallade sig — nästan hunnit blifva gammal ungdom. Och i dag målade hon med mer än vanlig ifver. Hur glad den unga bruden skulle bli! Men redan i dag skulle solfjädern lämnas och solen stod redan lågt. — Så! Nu var den färdig. — Men hvad är detta, Lisa? Den är ju alldeles utmärkt lyckad och ändå har du tårar i ögonen?

I flygande brådska ordnade målarinnan sin

taolett. Den gamla ungmön gjorde verkligen inte alls skäl för namnet.

Det var ganska lång väg till villan i västra förstaden. För ungefär ett år sedan hade Lisa gått den för första gången på kallelse af den unga grefvinnan, som förtjust i ett af målarinnans arbeten, önskade undervisning af henne. Talang och uthållighet funnos visserligen ej hos detta lyckans skötebarn, men väl ett varmt hjärta, och sålunda hade mellan lärarinnan och eleven uppstått ett hjärtligt vänskapsförhållande, om än den unga adelsfröken alltid visste att uppdraga en viss gräns för förtroligheten.

På sista tiden hade undervisningen helt och hållet afbrutits, och i stället hade Lisa genom bref fått beställning på en solfjäder. Hon, grefvinnan, hade förlöfvat sig och af sin blifvande brudgum fått löfte om en solfjäder. Hon hade då bedt att få beställa den hos sin lärarinna. Han hade naturligtvis gått in därpå, men förbehållit sig, att om det skulle vara blommor, måste det vara rosor och lindblommor. Om Lisa ville åtaga sig att måla solfjädern, måste hon lofva att göra den färdig till den och den dagen, och om hon därmed kunde förena ett besök, skulle det mycket glädja brefskrifvarinnan.

I det greffiga huset, målet för Lisas vandring, strålade redan gaskronorna och middagssällskapet satt ännu till bords, men den unga målarinnan fördes det oaktadt in i salongen. Brudparet skulle genast komma.

I salen bredvid klingade glaset mot hvarandra. — Hvad var detta — hörde Lisa rätt? — Hvad var det för ett namn, som nämndes? Oemotståndligt drog det henne mot salen. Tyst gled hon öfver den tjocka mattan, sköt försiktigt portierens veck en smula åt sidan, och — där stod hon, i manlig kraft och skönhet, med armen om sin unga brud, hennes elev! — Som bedöfvad stödde sig Lisa en stund mot dörrposten.

Därpå strök hon hastigt med den fria handen öfver pannan. Nej, hon ville ej tala med ungdomsvännen. Ej en enda bitter droppe finge falla i bådass glädjebägare! — Ljudlös slöt sig portierens veck; ljudlös gled hon ut och meddelade den förvånade tjänaren, att hon hade glömt någonting mycket viktigt och att hon tyvärr ej kunde vänta längre.

Månen stod högt på himlen, då Lisa återvände till sin hemtrefliga kammare. Så hade den äfven sett ned på henne den där sommaraftonen under linden. — Tårarne runno utför hennes kinder, men stilla och undergifvet blickade hon upp mot den eviga världen därofvån och bad till Gud, att den unga lycka, hon nyss i hemlighet bevitnat, måtte få evigt vara.

På rundresa.

Några korta bref från fröken Eva.

Uppsnappade och afskrifna af Georg Nordensvan.

2.

Berlin.

Jag sitter och dricker orientalistiskt kaffe i ett arabkafé. När jag ser åt höger, ser jag ett egyptiskt klipptempel med sina gudabilder och kolonner, af hvilka några ramlat och ligga halft begravna i flygsanden. Till vänster ser jag ingången till en forntida amfiteater, där bakom höjer sig en pyramid mot den blå himlen, en pyramid af väldiga klippblock, som bilda trappsteg, lämpliga för en jätte. Men midt framför mig står en palmlund, och där bakom är en negerby med sina tält och sin brunn, där skinande svarta negrer hala upp vattenkrusen, koka mat, väsnas och skräna. En flock åsnor står sadlad och fem kameler ligga i rad väntande på ryttare. Araberna retas, röka cigarretter, leka, barnen springa omkring nära nog nakna, kvinnorna äro vackra och brokigt klädda, beduiner i hvita burnuser och med långa bössor och granna sablar höra ock till taflan.

Bakom mig ligga krokiga gränder med orientalska byggnader, en moské, kaféer,

verkstäder, där man hamrar och arbetar, och butiker, där allehanda grannlåter säljas, allt under tonerna af janitscharmusk från en turkisk musikkår.

Hvar jag är?

Jag är i Kairo. Och Kairo är det trefligaste och bäst lyckade hörnet af industriutställningen i Treptowparken utanför Berlin. Tvåhundra negrer och araber af olika kulörer från gult till blåsvart äro hitförda och här anställda för att spela sig själva — äkta äro de hvar enda en och förstå arabiska bättre än tyska. Och gladlynta och nöjda med sin värld tyckas de allesamma vara — vida mera trefliga att se på än de figurer, som i »Alt-Berlin» — också den en afdelning inom utställningsområdet — utklädda i 1500-talets teaterdräkter utföra kypare- eller försäljerskeroller.

Det är just skillnaden mellan Kairo och Alt-Berlin, att staffagefigurerna i det förra äro sig själva, medan de i det senare äro utklädda i teaterkostymer. Den här åstadkomna rekonstruktionen af ett stycke af det gamla Berlin med dess rådhusorg, dess stadspört, torn och bryggor är för öfrigt bra nog — bättre likväl på afstånd, sedt till exempel från sjön, och allra bäst vid solnedgången, än på nära håll, då det är så mycket som stör, synnerligast de moderna skyltarna och allt modernt godtköpskram, som försäljes i boderna. Bierutskänkning är där i hvarje hus — så ock i Kairo, Kairo utan bier skulle antagligen alls ej bära sig i Berlin.

Man kan för öfrigt våga påståendet, att hela den storartade Berlinutställningen är en enda bierhall. En inföding påstod, att det är 700 bierkaféer inom utställningsområdet, och en annan försäkrade, att det är snarare flere än färre än så. Nå, bättre för mycket än för litet, tycker Adam — i de 700 bierlokaler får man åtminstone sitta på en stol, utan att behöfva betala särskildt för det.

Nå, utställningen, Berlins stora dragningskraft för sommaren, hvad skall jag säga om den?

För det första är den långt ifrån färdig ännu, fastän den invigdes »punktligt», som kejsaren befallt, den 1 maj. Då måtte det ha sett vackert ut här ute! Nu är det den 22 maj, och hvar man än kommer, så hamras och bultas det, läggas rörledningar, byggas paviljonger, hus, fontäner, broar, snöfjäll, utsiktstorn och gud vet allt hvad. Här och hvar i parken är om kvällarna ännu kolmörkt — dit bör, enligt en berlinertidnings yttrande, en hvar taga med sig en »flamma». Den stora fontänen framför utställningspalatset består ännu så länge af endast kopparrör, som stå upp ur bassängen. Till hösten blir det nog färdigt. Det är ej att undra på, att kejsaren var allernådigst förargad, när han kom dit för att inviga härligheten, och att invigningstalet torkade in.

Men de stora byggnaderna äro färdiga, ståtliga och originella, och där finns förstas en massa saker att se — och mycket särskildt för oss Evor att beundra. Om kvällarna, när parken omkring dammarna är upplyst af milliontals kulörta lampor, så är där ståndligt nog. Då kan man låta ro sig i gondol genom den moderna utställningen. Går man sedan på teatern i Alt-Berlin — en teater, som alls ej lär bära sig och som väl snart blir utbytt mot en lönande varietéerörelse — och ser ett skådespel från 1400-talet, och besöker man därpå arenan i Kairo och så gör en ridt på kamel genom gator-

na — kamelen uttrycker sitt missnöje med hela tillställningen genom att skria och se ut att vilja bitas, när man sätter sig i sadeln, men så tar den sitt förnuft till fånga, rätar på bakbenen, så man är färdig att göra en kullerbytta öfver dess hufvud, och stiger sedan upp på frambenen, hvarefter den går sedigt och värdigt, ledd af en arab, som sjunger en visa, sin reglementerade färd på sitt guppande sätt, som ger den ridande en känsla af sjögång, rundt Kairo tillbaka till palmlunden, där den faller på knä och afleverar sin last — ja, efter allt detta har man tillräckligt många erfarenheter för en aftonstund.

I själva verket måste man taga hela utställningen med en viss urskillning. Den är ju mindre en industriutställning än ett stort förlusteställe, afsedt för den stora publikens smak. Den gör intryck af marknad och ej precis marknad för de gedignaste varor. Det ser ut, som om vederbörande känt sina pappenheimare och resonerat som så, att massan infinder sig inte, i fall man ej förstår att roa dem med sådana nöjen, som passa för dess lynne. Därför är hela *Vergnügungspark*, som bildar utställningsområdets ena ända, medan industriutställningsbyggnaden utgör den andra, öfverfullt af vaxkabinett, panoramor, ölkneiper och kaféer, menageri, rutschbanor, fotografiatelierer, varietéer, gungor och karuseller och hela den vanliga marknadsbråten. Kanske massorna lockas dit på det sättet, när det blir varma sommarkvällar, hittills har utställningen varit måttligt besökt, och olycksprofeter saknas ej, som spå att det hela skall få en snöplig utgång.

— Men nu fruktar jag, att mitt bref börjar bli tråkigt. Och nu törs jag knappast börja skriva något om själva Berlin, det hemma hos oss ofta förtalade Berlin, som alls ej är stelt och tråkigt, som mängen tror. Det är en stad, som går framåt för hvarje dag, och där det finns en mängd saker att titta på. Man får ej bedöma den efter »den Linden» och »Kaisergalleri» med dessas panoptikon och automater — vaxgubbar och alla slags automater tyckas vara den af berlinerpubliken mest gouterade konstarten — med deras godtköpsbodar med en marks varor, dess »frische Kaiserküsse» och fotografier af kejsarfamiljen i grupp och hvar för sig, kejsarbarnen i uniform skyldrande för pappa och kejsarbarnen spelande olika instrument, medan lilla prisessan dansar — i förbigående sagdt fanns en af de små prinsessorna äfven fotograferad i dalkullsdräkt, i »svensk nationaldräkt» stod det skrifvet på kortet.

Berlin har också andra gator med eleganta bodar och liffig folkrörelse. Och folket är lustigt att se på. Herrarne, som för tio år sedan förekommo i yfviga »kronprins-skägg», uppträda nu snart sagdt utan undantag i långa mustascher, med stor konst uppåtorstade; det är naturligtvis kejsaren, som angifvit tonen också i detta fall. Damerna — ja, här finns förstas damer af alla kvalitéer de mest uppseendeväckande bära stora hattar med en hel blomsterskörd omkring kullen, äro friserade på ett mycket konstnärligt sätt och ha tillägnat sig mycken koloristisk färdighet. Deras väl åstadkomna ansiktsfärg under den yfviga cheveluren påminner om vaxdockornas i deras älskade panoptikon.

Adam studerar förstas utelifvet och jag följer naturligtvis med. Han har alltid trä-

kigt, när jag inte är med. Här finnas bierkneipar, som upptaga hela hus från källaren till vinden, och kaféer, trefligare än i det kära Stockholm, lika fint dekorerade, men mindre prälände.

Så ha vi varit på operor och teatrar. Deutsches theater är, som hvar och en vet, den mest intressanta af dem. Men vi hade otur. Där gafs hela veckan, vi varit här, gissa hvilket mästestycke? Jo »Lumpazivagabundus», som Hodell bearbetat sin »Anderson, Petterson och Lundström» efter. Petterson spelades af ingen mindre än själve Joseph Kainz, som eljes spelar Hamlet, Romeo, Karl Moor och kungen i »Talismanen». Så ha vi sett lokala lustspel, som spelades förträffligt, och vi ha varit på Olympia jätteteater, när den invigdes häromdagen. Teatern — en ofantlig träbarack med järnskelett — är uppbyggd för tillfället, rymmer 4,000 åskådare, och scenen, bred som ett helt torg, rymmer väl åtskilliga hundratals personer. Där gafs en ballett, »Orienten», importerad från London, med en prakt och brokighet utan gräns, med krigshävar och fartyg, som segla i verkligt vatten, ryttarfäktningar, elefanter och allt möjligt annat. Löjligt var, att man kom in i teatern öfver en gård med förfriskningstålt på båda sidor och att kyparne under hela föreställningen sprungo omkring i salongen och utbjödo bier och smörgåsar. Utan mat kan berlinaren ej leva.

Vi ha också sett på konstutställningar i långa banor. Om dem skall jag ej säga något annat än att på en utställning af Kristusporträtt, där lokalen var dekorerad med palmer och affischerna hade formen af kors, lurade biljettförsäljerskan mig på en mark, när hon gaf mig tillbaka på en tia, hvilket var komiskt nog. Inte i och för sig, ty manövern är ej ovanlig, redan samma dag försökte två olika kypare precis samma konststycke, utan att då lyckas, ty då kände jag knepet, som jag lärt mig på utställningen af »das Christus Ideal».

— * —

”Dessa små”.

Några bilder ur »de bundna systrarnas» lif, tecknade för Idun af Amanda Kerfstedt.

Flere år hafva gått, sedan jag af Lorénska stiftelsen hade i uppdrag att taga reda på förhållandena bland Stockholms sömmerskor, deras arbetsförtjänst, arbetstid, lefnadsvillkor, bostäder, mat, m. m. m., frågor i oändlighet, hvilka det ålåg mig att å särskildt för ändamålet tryckta fyrasidiga ark ifylla.

Det var intet lätt uppdrag att intränga i privata personers lefnadsomständigheter, att gå genom hufvudstadens gator ur hus i hus och söka personer af en viss klass, ty af lätt begripliga skäl kunde man icke besöka syflickorna på ateliererna, och hvad som framför allt var fysiskt ansträngande, det var de många trapporna. Dessutom måste promenaderna företagas om hvardagarna tidigt om morgnarna, sent om aftnarna, och framför allt om söndagarna, om man skulle träffa vederbörande hemma. Hur mången söndagsmorgon har jag icke inträdt i den för mig uppgifna bostaden, på samma gång som den unga sömmerskan kom från atelieren, där hon vakat natten öfver för någon ungdoms balkostym eller för att fylla vårsä-

Profver ä

* **Klädningsstyger** *
jämte **Modeplanscher** sändas gratis.

Rekvisioner, öfverstigande kr.
20, fraktfritt till järnvägs- och
ångbåtsstationer.

Oscar Jacobsson
27 Drottninggatan, Sthlm.

songens kapplager; hur har jag icke stått vid soffan, där de sofvit påklädda, djupt och tungt, och tvekat att väcka dem, ty det är just natten till söndagen, som den mesta vakan fordras af dem, då kunna de taga igen sig på fridagen och behöfva ej komma då-siga och ohågade till den nya arbetsdagen. När man kom utåt tullarne, särdeles på Söder åt Horns och Skans tull till, då ljusnade taflan något, där funnos åtminstone luft och härliga utsikter, om ock fönstren voro mindre och rummen lägre.

De sex månader, som ägnades åt detta arbete, voro visserligen mycket ansträngande för både själ och kropp, men dels hoppades jag lifligt, att mina bemödanden skulle föra något godt med sig åt dem, som i allmänhet med så stort tillmötesgående läto mig blicka in i deras lif, dels erbjöd arbetet ett mycket stort psykologiskt intresse. Oaktadt jag nu egentligen blott har kvar ett starkt totalintryck af denna tid, emedan mina detaljerade anteckningar öfverlämnades till en annan person, som af detta och andra material skulle utarbete en broschyr, och jag således ej har möjlighet att uppfriska mina hågkomster, så är det dock vissa erfarenheter, som lämnat hos mig outplånliga intryck, och det är några af dessa minnen, jag icke tror mig gå grannlagheten för nära genom att här omtala.

Jag kom tidigt en söndagseftermiddag till en lägenhet på söder, dit jag fått anvisning. Särdeles lämpliga för upplysningars erhållande voro brödbutikerna. Där hade man vanligen reda på en hel mängd flickor, som sydde till bodar, emedan deras mesta föda hämtades just från sådana butiker. Flickan, som jag frågade efter, var icke hemma, men hon befanns vara syster till mannen i huset, så att jag kunde af hennes svägerska få veta allt, hvad jag önskade. Men detta lilla arbetarhem! Det bestod af ett rum och ett stort kök, där spisen var omsorgsfullt dold bakom en röd och hvit gardin. Där var på ett komfortabelt sätt ordnad med vackra, fast enkla möbler och så putsadt och fint, att det var en glädje att se. Golfven betäckta med vackert randade hemväfda trasmattor, gardinerna röda och hvita, också hemväfda, dukar på borden likaså. Det unga paret misspyrdde icke det trefliga hemmet.

»Ser frun,» sade mannen, sedan vi pratat en stund, »vi väntade i sex år, Maria och jag, för vi ville inte börja med skuld, utan vi knogade hvar på sitt håll på bosättningen, och det var en glädje, ska jag säga, för hvar sak vi kunde skaffa oss. Men det förstas, inte fick vi gå så gentila i klädseln, som de merendels göra, ungdomarne, men vi tyckte lika mycket om hvarandra för det, eller hur Maria?»

På hvilken vädjan Maria svarade med ett leende och en nick, som det var skada, att jag var ensam om att se.

»Nu har jag sexton kronor i veckan, sir frun, och det räcker godt till, och ändå sätter jag in femtio öre hvar vecka åt Maria, om någonting skulle hända mig, och en krona i månaden till en sjukkasse, så att om jag skulle få en feber, så stupar jag inte för det.»

»Nå, förtjänar inte frun med någonting?» sade jag.

»Nej, inte egentligen, han ville inte det, Vilhelm.»

»Nej,» sade mannen och skrattade, »hon

har släpat nog i barndomen och ungdomen, nu vill jag hålla henne som en prinsessa.»

»Åh, jag har det bättre än någon prinsessa,» sade frun. »Vi ä' ju fria och rå oss själfva, och det gör inte prinsessorna.»

»Ser frun, jag är järnarbetare, och det är allt ett hårdt arbete, sotigt och dant, och därför vill jag inte att min hustru ska sträffa med arbete för andra, så att hon inte kan ha det trefligt och fint och maten i ordning, när jag kommer hem. För jag vill ha min hustru för mig, när det nu är så väl, att jag kan föda oss. Men inte duger det att supa och röka och bjuda och rumstera, men det ha vi då inte sinne för någondera.»

»Ja, det förstas, när jag sätter upp en väf åt oss,» sade frun, »så tar jag ju alltid till litet mer, som jag sedan säljer, för jag är så road af att väfva, sen jag tjänte på landet. Det tycks nog, att man kan få för godt pris i bodarne, men inte håller det så bra, som det jag väfver.»

»Och, ser frun, då har hon sitt arbete hemma och kan lämna det när som helst,» sade mannen. »För det har jag observerat, att det inte duger att hafsa med maten. Ingenting vidbrändt, vällingen på bordet, het och utan klimpar — och som Maria steker potatisen med en liten vattskvätt, i, så den mosar sig, det kan ingen människa göra efter. För hvar vecka lägger vi först af till hyran och kassorna, det får aldrig klicka, för stora utgifter på en gång det är arbetarens fördärf.»

(Forts.)

Fröken Alexandra Gripenberg,

den finska föreläsarinnan, hvars bild illustrerar dessa rader, är en af kvinno-sakens mest fräjdade banérförarinnor i Norden. Ordförande i finska kvinno-föreningen, författarinna till bl. a. det betydande verket »Reformarbetet för förbättrandet af kvinnans ställning», uppträdde hon vid kvinno-kongressen i Chicago 1893 som Finlands representant och valdes under detta möte till kassaförvaltare i det stora internationella kvinnoförbundet »International Council of Women», hvars ordförande är lady Aberdeen, vicedrottning af Canada.

Hennes af oss i förra numret bebådade föredrag hölls lördagen den 30 maj kl. half 8 på aftonen i hotel Continentals stora sal.

Med en imponerande gestalt, ett friskt, liffullt ansikte och ett sympatiskt leende förenar fröken Gripenberg en behagfull värdighet, en klar, välljudande röst och ett flytande, elegant föredrag. På bordet framför henne hvilade under föredraget en jätteklunga af skära rosor, ett fagert uttryck af svenska vänners sympati. Föredragets ämne var

Elizabeth Cady Stanton och kvinno-saksarbetet.

Varmt och fängslande skildrade föreläsarinnan Elizabeth Cady Stanton, en af det organiserade kvinno-saksarbetets grundläggare, och hennes femtioåriga verksamhet för den amerikanska kvinnans frigörelse. Redan som barn pinsamt berörd af det på skämt framkastade, men af hennes fader, en framstående domare, bekräftade påståendet, att hennes blifvande make, om han så behagade, utan hinder från lagens sida skulle kunna sälja ett henne tillhörigt korallhalsband och förlösa penningarna därför, såg hon i sin ungdom med en växande känsla af sitt köns förtryck gång på gång olyckliga kvinnor bönfälla om hjälp hos hennes far, men lämna honom ohulpna och förtviflade, då lagen ej tillstodde honom att göra dem rättvisa. Kom så den dag, då sju amerikanska kvinnor, verksamma motståndare till slafveriet, på grund af sitt kön vägrades tillträde till världslafverimötet i London. Denna skriande orättvisa framkallade, 1848, den första kvinno-kongressen, hvilken följdes af en serie effektiva tidningsartiklar och John Stuart Mills epokgörande verk om »Kvinnans underordnade ställning».

Med glödande hänförelse deltog den unga amerikanska i dessa frihetsrörelser. Efter ett uppehåll af flere år, nästan uteslutande ägnade åt äktenskapliga och husmoderliga plikter, kastade sig Elizabeth Stanton, som dock lidelsefullt älskade sitt hem och hyste motvilja mot allt offentligt uppträdande, åter energiskt in i kampen för kvinnoemancipationen. Under 16 år använde hon 8 månader af året till föredragsresor, med orubbligt jämnmod fördragande utbrott af okunighet, råhet och hätsk förföljelusta. En mängd förtroendeuppdrag, bland andra ordförandeskapet i kvinno-saksdeputationen till kongressen 1854, skötte hon med osviklig säkerhet och takt. Synnerligen tilltalande var skildringen, huru hon lyckades omvända sin i föräldrade åsikter stelnade gamle fader, samt af hennes fyrtioåriga, idealiska vänskapsförhållande till den praktiska, godlynta, för kvinno-saken outtröttligt verksamma kväkerskan Susan Be Anthony, »Methusalems äldsta dotter med hatt från arken», hvilken, laddad med ämnen till tidningsuppsatser, som ett yrväder brukade bryta in i hennes hem, rycka henne från hennes husliga sysslor och tvinga henne ned vid skrifbordet, under det hon själf intog hennes plats vid vaggan eller sängen. Som bevis på mistress Stantons slagfärdighet må anföras, att hon, då en af hennes åhörarinnor spetsigt frågade, hvar hon gjorde af sina barn, medan hon höll föredrag, gaf det dräpande svaret: »Hvar gör ni af edra, när ni går och hör på? Det tar icke längre tid för mig att tala än för er att lyssna.»

Men hvarför denna rastlösa yttre verksamhet på ett förkättradt område, hos en ung, vacker, älskande och älskad kvinna? Sin personliga lycka och tillfredsställelse fann hon i rikaste mått vid den husliga härden. Ära och utmärkelse kunde hon med sin glänsande litterära begåfning vunnit långt mindre mödosamt genom föredrag och uppsatser öfver populära ämnen. Nej, *moderligheten*, känslan af ansvar mot ofödda släkten, önskan att förebygga lidanden för kommande generationer af kvinnor, förde henne in och höll henne kvar på denna förr vida mer än nu törnbeströdda bana. Orubblig konsekvens och enhet i sträfvan den karaktärisera denna tros- och viljestarka kvinna, som drifven af osläcklig längtan efter sanning och rättvisa, följde Emersons storslagna maning att »sikta mot stjärnorna».

Efter att öfvergångsvis hafva påpekat, huru som det gamla motståndet mot kvinno-saken gång på gång lefver upp, stundom framkalladt af dem, hvilka fordom själfva fört kvinno-frigörelsens talan, inlade fröken Gripenberg en skarp protest mot hvar och en af de nio teser, i hvilka fröken Ellen Key i det tredje af sina mångomtalade föredrag framställde grava anmärkningar mot kvinno-saken och dess förkämpar. Hon påminde bl. a., att det just var kvinno-saksvännerna, som väckte frågan om förbättrandet af den gifta kvinnans rättsliga ställning, och som höjt aktningen för verksamheten i hemmet genom att införa undervisning i husliga ämnen.

Vid föredragets slut hälsades den varm-hjärtade och talangfulla föreläsarinnan med en kraftig applåd af det talrika, mest af

C. W. SCHUMACHER, SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisKurant. Kgl. hofveverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstaden. Försök!

CAKES

damer bestående auditoriet, hvarpå, i hotellets lilla sal, följde en enkel, men af den angenämaste stämning präglad fest, gifven till fröken Gripenbergs ära af ett femtiotal vänner och beundrarinnor.

Ella Rot.

Från Iduns läsekrets.

Ehuru vi visserligen ej kunna tänka oss eller finna, att författarinnan till den anspråkslösa lilla skiss, som här nedan åsyftas, på något vis afsett att förklara vare sig sjuksköterskornas aktningsskräfvande gärning eller det allmänt ansedda sjukhus, som valts till skissens ram, vilja vi icke förvägra den högt ärade insändaren af följande rader plats för hans framställning.

Red. af Idun.

Herr redaktör!

Många hafva, i likhet med mig, lifligt ogillat tendensen i det lilla stycke, med titel »Extra biträde», skiss från Sabbatsbergs sjukhus», som lästes i nummer 21 af tidningen Iduns innevarande årgång — ett stycke, som för öfrigt ingalunda var af natur att påkalla någon uppmärksamhet. Och jag har, ehuru utan något som helst uppdrag eller bemyndigande, blott på grund af det lifliga intresse jag efter 8 års tjänstgöring vid sjukhuset känner för det samma och särskildt för den därvid anställda, sjukvårdande personalen, känt mig manad att offentligen uttala mitt beklagande af att ett dylikt opus fått inflyta i eder mycket lästa och af många gärna lästa tidning. Hvad rätt har väl »Lenja» (eller Anna) haft att skriva så som hon gjort? Hvad har hon gifvit eller velat gifva genom sin skiss? Har hon lämnat en teckning ur verkligheten, då hon tecknat »Gårdas» sorgliga historia? Ingen på Sabbatsbergs sjukhus kan minnas att något liknande där timat (och flere personer finnas, som äro kvar sedan sjukhuset öppnades). Nå väl, om hela händelsen är diktad, så har kanske omgifningen af densamma, själfva ramen, sitt intresse! »Lenja» har måhända gifvit en *interiör från sjukhuset*, så att man kan få ett intryck af huru det tillgår bland de lidande, som gå till hälsa — eller till döden. Men nej, icke heller detta. Teckningen saknar fullkomligt *lokalfärg*. Den kunde lika väl passa in på hvilket annat sjukhus som helst, och jag ber i detta afseende få upplysa, att å Sabbatsbergs sjukhus sedan flere år tillbaka intet »extra biträde» används. Der tjänstgöra i sjukvården endast öfversköterskor, biträdande sköterskor och elever samt undantagsvis extra elever. Förr funnos visserligen »biträden». Men dessa tillhörde tjänstfolkets klass, voro tjänarinnor. Hvad för öfrigt syster Teklas dräkt angår, är den ej af det slag, som bäres af någon »syster» (diakonissa eller sköterska från »Sofiahemmet» eller »Röda korset»). De andra sköterskorna kallas »fröken». Dock, här komma vi just in på det odiösa *sökandet* efter originalet. Och svårt är att frigöra sig från den tanken att »Lenja» velat föra sina läsarinnor in i ett sådant sökande — att detta är det ledande motivet i hennes skiss. När hon tecknar jämförelsen mellan sig själf och den stackars »syster Tekla», då blir det lif i teckningen. Hvad Anna är känslig och ädel! Hon vore dock mycket lämpligare till sköterska än syster Tekla! Och måhända finns det ej endast en enda syster Tekla på Sabbatsbergs sjukhus! Hvem yet, huru sköterskorna behandla de lidande! Är det sådana reflexioner »Lenja» (Anna) vill framkalla? Måste då icke hvarje rättänkande, och särskildt den, som i likhet med undertecknad blickat in i sköterskornas mödosamma, pliktrogna och kärleksfulla arbete, känna sig uppfordrad att på det allvarligaste *protestera* mot hennes tillvägagående. Har hon tjänstgjort på Sabbatsbergs sjukhus, så borde hon kunnat finna ämne till *sanna* skildringar nog, uti hvilka »systarnas» lif med de sjuka framställes i en helt annan dag. Och hon kunde således gifvit dem inför allmänheten ett erkännande, som de väl förtjäna — och en uppmuntran, som de väl behöfva.

Högaktningfullt

F. A. Lodin,
pred. v. Sabbatsbergs sjukhus.

Kvinnor och pengar.

Den meningen, att kvinnorna äro ohjälpligt bortkomna i fråga om allt, som rör pengar, tyckes vara bland männen allmänt rådande. »Han förstår sig icke mer på pengar än ett fruntimmer» är ett talesätt, som nära nog öfvergått till ordspråk. De mest orimliga historier om fruntimmers totala brist på förmåga att uppfatta allt hvad som angår affärer, om deras slöseri och oförstånd, dyka upp allt emellanåt och blifva både trodda och ovederlagda. Vissa talesätt, som voro i svang om kvinnan för årtionden, ja, århundraden tillbaka, idislas ännu, och man tyckes glömma, hvilka utomordentliga förändringar hennes ställning och fostran undergått i vårt århundrade, i all synnerhet under de sista årtiondena. Måhända var hon i svunna tider en ingenue, då det gällde att förstå penningvärdet — hon har ju hållits som en omyndig, och hvad vill man begära af den omyndiga! — med all säkerhet är hon det ej, på få undantag när, den dag som i dag är. Fler-talet kvinnor förstår sig nu på pengar lika bra som flertalet män gör det.

Och när hon är fullkomligt okunnig i detta stycke, hos hvem ligger skulden? Jo, hos den man eller de män, som stå henne närmast. Han eller de hafva underlåtit att gifva henne de upplysningar, den undervisning de bort. Sedan göra de sig lustiga öfver hennes bristande insikt och hennes oförstånd. Mannen förvärfvar sin kunskap under praktisk öfning och genom erfarenhet och undrar sedan på, att kvinnan, utan vare sig praktisk öfning eller erfarenhet, ej förvärfvar någon. Närhelst han bryr sig om och gör sig besvär att meddela henne något om penningars värde, deras afkastning, placering m. m., finner han hos henne god uppfattning och verkligt intresse och sin ringa möda rikligen lönad. Har någon känt en kvinna, som ej profiterat af den kunskap om och inblick i dylika förhållanden, som man gifvit henne? Ej sällan visar hon i saker, som röra pengar, ett förstånd, som ej alltid finnes hos hennes man eller bror. Trots allt prat i motsatt riktning är hon en intelligent hushållare, blott hon får lära sig hvad som förstås med hushållning. Schopenhauer, pessimisten och kvinnohataren, har sagt att kvinnan slösar bort, hvad mannen förtjänar. Men mången man har kommit underfund med, att hans hustru äger en förmåga att dryga ut pengarna och få dem att räcka till mer än han själf, och låter *hennes* fördenskull köpa, om det är något speciellt han behöfver.

Kvinnornas extravageringar har i alla tider utgjort ett stående tema, och det talas ännu alltjämt om hennes gränslösa slöseri, om hennes okufvade, dyrbara kapricer, om huru förmögenheter genom henne förspillas. Dylikt tal bör emellertid mottagas med misstro. Mannen, ej kvinnan, är den store slösaren, har alltid varit det och kommer alltid att förblifva det. Han har slösat bort millioner, där hon slösat bort några tusental. Slöseri hos honom är så vanligt, att det knappt väcker någon uppmärksamhet alls, så ovanligt hos henne, att det väcker allmän uppmärksamhet. Hennes utgifter äro i förhållande till hans små; hon lefver godt på inkomster, som för honom ej skulle förslå; hon gör sällan lättsinniga

depenser, lättsinne i denna betydelse är ej hennes fel. Hon är till sin natur konservativ, hennes uppfostran är konventionell, hon följer gärna auktoritet och är motsatsen till slösaktig. Om hon gör sig skyldig till slöseri i något afseende, är det merendels af okunnighet. Hon förstår ej, att hon handlar galet. Upplys henne, och det skall visa sig, att hon lätt ledes till sparsamhet. Denna dygd harmonierar med hennes sinne-lag och själsanlag, ja, med hela hennes natur.

Få äro de män, som, af omständigheterna tvingade till ett indraget lefnadssätt, af smak och böjelse föra ett sådant, för så vidt nämligen de ej äro giriga. Så snart omständigheterna det medgifva, upphöra de att spara och draga in. En kvinna däremot, som vant sig vid ett hushållsaktigt lefnadssätt, fortsätter att öfva sparsamhet, äfven sedan det för henne ej utgör något nödtvång, ja, rent af ej öfverensstämmer längre med hennes stånd och villkor. Många äro de exempel, som härpå kunde anföras. Huru ofta är ej en rik kvinna så noga med sina utgifter, att hon får namn om sig att vara snål! Kvinnans detaljsinne gör henne böjd för ekonomi. Måhända äger hon ej, hvad vi pläga kalla affärsgeni, och måhända går »la haute finance» öfver hennes horisont, men ett omsorgsfullt och noggrant förvaltande af mindre penningebelopp är hennes speciella talang, och däri ligger hennes styrka. Alltid och allestädes har hon därpå visat prof. I de flesta fall kunna de äkta männen med trygghet lägga sina inkomster i hustruns händer. Förtroende från deras sida i detta stycke verkar sporrande och uppmuntrande; misstro och ett inkvisitoriskt förhörande och räkenskapsgranskande föda intresselöshet och modfärdighet. Sedan kvinnan nu börjat själf förtjäna penningar och därigenom lärt sig förstå deras valör, har hon kommit till en mognad, som nästan förvånar, och ingen opartisk person skall kunna förneka, att hon i förvaltandet af sin ekonomi ådagalägger såväl försiktighet som hushållning. Vi tala ej här om de få undantagsfallen.

Det faktum, att hon på nu ifrågavarande område kommer att snabbt och säkert gå framåt, skall nog ej hindra, att en del män fortfarande som hittills kommer att tala om hennes okunnighet, oförstånd, extravageringar o. d. Den icke iakttagande, tanklöse mannen tyckes hämta sina meningar om kvinnan från lugglitna traditioner, som de envist hålla fast vid, trots alla metamorfoser hon undergått under tidernas längd. Han räknar måhända detta som trohet mot könet. På hennes ekonomiska okunnighets och slöseris konto skrifer han gärna faran af äktenskaps ingående. Ack, vore detta enda orsaken till äktenskaplig olycka, då skulle äktenskapet i regel bevisa sig vara, hvad unga, romantiska älskande föreställa sig, när de befinna sig på förtjusningens höjd!

Det kan ifrågasättas, huruvida bland tusen fall af ekonomisk ruin hustrun medvetet och uppsåtligt bidrager till ett enda.

Nej, tvärtom söker hon i allmänhet, så vidt hon äger en smula sundt förnuft och någorlunda känner till affärsställningen, hålla mannen tillbaka från slösaktiga vanor och använder hela sitt inflytande i ekonomisk riktning.

E. B.

Ur notisboken.

Från Honnef meddelas, att drottningen, som till följd af lindrigt illamående under sista veckan icke kunnat lämna sin bostad, nu åter är bättre. I början af denna vecka har h. m:t haft glädjen mottaga besök af kronprinsessan och de unga prinsarne.

*

Kronprinsessan Victoria anlände enligt telegram den 28 maj med sina söner till Kreuznach för att vistas vid därvarande kuranstalt.

*

Fredrika Bremerförbundets årsmöte, som afhölls här om aftonen, öppnades af fru A. Montelius med ett längre, sympatiskt minnestal öfver förbundets under året afidna medlem herrinnan Sophie Adlersparre (Esselde). Af årsberättelsen framgår, att förbundet nu har 1,619 medlemmar, och 47 ombud ha på skilda orter inom landet verkat i förbundets intressen. Förbundets egna fonder ha under det förflutna året ökat med 4,793 kr. och uppgå till 21,038 kr. Allmänna stipendiefonden har en behållning till 1896 å 100,402 kr., och donationsfondernas sammanlagda belopp utgör kr. 88,589.

Platsförmedlingsbyrån har haft 498 inskrifna arbetsgivare och 618 arbetssökande. Summan af årslönen för de af byrån förmedlade platserna uppgår till 45,000 kr. Afdelningen för anskaffande af sjuksköterskor har i 318 fall anskaffat sköterskor. Sjukvårdens medlemmar voro 238 och sjukhjälp har utbetalats med 3,230 kr.

*

Pristagarinnan för kvartettkomposition i årets pristävling om Sällskapets för svenska kvartettsångens befrämjande pris var fröken *Sara Wennerberg*, en brorsdotter till f. d. statsrådet Gunnar Wennerberg.

*

Fröken Hulda Lundin, slöjdinspektisen vid Stockholms folkskolor, har afrest till Tyskland för att därstädes studera den nu pågående utställningen i Berlin samt taga kännedom om den kvinnliga slöjdundervisningen i de tyska skolorna.

*

Smekmånaden i Visby ämnar det unga paret, greve Leo Tolstoj junior och hans grefvinna, född Westerlund, tillbringa. De nygifva ditreste omedelbart efter bröllopet i förliden vecka och ha för afsikt att uppehålla sig där ett par veckor.

—*—

Teater och musik.

Studentföreningen Philochoros' föreställningar i måndags och tisdags å Dramatiska teatern hade samlat en mycket talrik och på bifall frikostig publik. Det hurtiga och karaktärsfulla utförandet af de olika danserna och programmets öfriga nummer var däraf ock väl förtjänt. Särskildt väckte en bondkadriil från Östergötland, utförd af åtta par, stormande bifall, likaså Frykdalspolskan för den fart och det sprittande goda lynne, hvarmed den framfördes. Den behagfulla Vingåkersdansen med sin dramatiska liffullhet dansades och spelades äfven på ett högst förtäffligt sätt och måste likasom de två förstnämnda numren gifvas da capo. Emellanåt, medan man hvilade sig från dansen, berättades komiska bondhistorier eller fick man höra bondspelmansens låtar, hvilas omedvetna komik var synnerligen underhållande. Programmet avslutades med ett stort dansgille på en rymlig loge. Här var det glam och glädje, och här aflöstes gammalvals af klappdans, och så följde Smålandspolska och trekarlpolska och flere andra danser.

Publiken gaf, såsom sagdt, på lifigaste sätt uttryck åt sin belåtenhet med de lyckade prestationerna. Synnerligen entusiastisk i sina bifallyttringar visade sig särskildt den mycket uppmärksammade skara, som på premiären i brokiga nationaldräkter fyllde hela första radens fond. Och den torde äfven hafva varit mest kompetent att bedöma föreställningen; det var nämligen all den ungdom, som under Skansens värfest nu i dagarna uppträdde om aftnarna på Skansens dansbana, som här tagit plats. Dessutom bevisade prins Karl med uppvaktning måndagsföreställningen.

—*—

Brudfärden.

Berättelse från Bohusläns skärgård

af *Johannes Sundblad*.

(Författarens sista, efterlämnade arbete.)

(Forts.)

Svaret från Anna var icke mindre olik hennes föregående. Naturligtvis låtsade hon ej förstå den fina anspelningen på den blifvande matmodren, men brevet var i öfrigt mycket hjärtligt och öfver underskriften stod denna gång »din i bleka döden tilgifna barnomsven». En instinktlig känsla hade gjort, att hon denna gång valt en annan brefskrifverska, ty Elsa »tog en inte där en släppte henne», och med det där »påskriftummet» hade de aldrig förhållit sig rätt, sade hon till hvem som ville höra det.

Nu följde bref på bref. Fyra månader var ett långt mellanskof. För hvarje gång blef tonen »kärligare», ja, Kalles sista bref hade varit ett ordentligt friarebref. På detta följde ett svar, hvars innehåll i sammandrag skulle kunna återgetts med:

»Jag ber om åtte-dar's betänketid, men *inte* blir det nej!»

Och öfver underskriften stod denna gång: »Din i *blekaste* döden».

6.

»Ja, här sitter vi nu å hålla hvarandra i hand preciss som för femton år sen,» sade Kalle, i det han hårdt kramade Annas ena hand. »När ja' nu tänker mej tebaka, så tycker ja', att de va som i går, så har tia gått; årena ha *fluget* bort.»

»Å ja', som tycker att di *krupet* fram. Ja' har längtat, å ja har väntat, *så* . . .»

Det låg något förebrående i tonen, och hon drog handen tillbaka.

»Men nu ska du slippa å vänta längre, liten. Nu ska ja sitta hemma i stuga vintern om; de har ja satt mej före,» sade Kalle och drog henne intill sig. »*Långturer* å ja' nöjd på, men utan sjön kan ja' inte lefva. Ja' köper mej därför in i en storsjöbåt å går på halflott te å börja me. Snart ska ja få en hellott. Kunde nock skaffat mej de genast, om ja inte velat betala stuga kontant, ser du, för ja å, skam å tal' om'et, inte »barskrapader», utan har nock inte så lite innestående hos rederiet . . .»

Här afstannade samtalet, medan de sutto och sågo utåt det motsatta landet. Detta varade några ögonblick, men snart bröts tystnaden af Kalles:

»Nå, då är vi ense om, att ja' far te Morlanda i eftermidda' å tar ut lysning? Förmyndaren din har lofvat å följa me.»

»Gör som du själf vill, men hva å de som brådskar så förskräckli't. Ha vi väntat i femton år, så kan vi väl vänta än nå'ra månår. Stuga behöfver allt å ses om å . . .»

»Nej, vi ha väntat länge nock,» afbröt fästmannen häftigt. »Börje . . . Börje . . .»

»Hva har ja me Börje å göra?»

»Åh, han har jämt gått här hemma å lagt ut sina kroka för dej, å ja' har inga ro inna' vi å vigda.»

»Då har han agnat sina refvar* förgäfves, ska ja säga dej . . . Börje . . . Åhnej.»

»Men darsat *hättepolske* me'n, de har du ändå gjort tidt å ofte?»

»Ja? . . . Hvem har kunnat säga de?»

* Agnat = satt agn på sina refvar.

Anna hade släppt Kalles hand och rest sig, under det att hon blef blossande röd.

»Jo, de har Elsa gjort. Ho skref i ett »påskriftum» — ja' har läst om'et gång på gång, så ja kan'et utante. — »Börje går här, tål inte sjön å duger såll'es inte för bankfiske en gång. — Men *dansa*, de kan han; i hättepolskan slog han härom dan fötter tre gånger i taket. Va' de inte en best! Han *dansa'* ändå me Anna, å de såg väl så pass kärli't ut, så . . .»

»De va' efter de brevet, som de långa uppehållet ble', du minns . . . Hva skulle ja' tro annat, än att Elsa ljög . . . När gjorde ho' annat, uschlingen?» fortsatte Anna, under det att en darrning i rösten förändrade, hur upprörd hon var. »Ja' misstänkte genast, att de va' något galet me de där »påskriftumet», å ba henne läsa upp'et, å de gjorde ho, som ja' trodde rätt, å de handla' om något fyr, som ho' en gång ha'tt me dej . . . ett påskehorn eller hva de' va' . . . Men från den da'n ble ho också åsatterfrå te å skriva.»

»Ja' har förstätt det, men om du kan säga dej fri för Börje, har det inte vuret någon annan, som du tyckt om under di här många årena, för att du ha'tt *friare*, de tar ja' för afgjort. — Säg uppriktit!»

»Ja, de kan ja gärna göra, å de så mycke mer som du själf sa: ja' ska vara fri, å du ska vara fri . . . Jag hade såll'es ingenting lofvat, fast ja allti hållet mej själf för te å vara di fästemo, men så va de ett par år som de ble så smått för mej å mor, att vi höll på å rakt svälta ihjäl. Just som de va som svårast, kom de en norrman frå' Egersund. Han förde egen skuta å va en rikti herrekar'. Han hade fått ögona på mej, ja' vet inte hur, å sökte jämt å komma i språk me' mej. En gång frågte han mej, om ja' inte ville gå ombord på hans skuta å se, hur han hade't, men ja' va rätt lika nojder om'et; en annan gång bjö' han bå' mej å mor på fri resa te Egersund, men vi va lika nöjda; mor dro's* väl lite för't, men ja' sa' mej rakt ifrån'et. I hela läget kallade di mej emellertid för »norskesa», å ja kan inte neka, att ja' själf ansåg mej på go' väg å bli de. En da' steg han in i vår stuga — mor satt ändå å spann å ja satt å trädde på ett nät — å nu gjorde han inte långa omsvep, utan frågte mej rätt på sak, om ja' ville bli hans hustru. Han talte om, hur bra ja' skulle få t . . . Han skulle bära mig på händera, å mor skulle ja' få ta me, sa' han. Ja' kom i desamma att se mej omkring i stuga, å aldri hade ja' tyckt, att de sett så fatti't ut där som de gjorde i den stunna; kanske va' de *därför*, att ja' i mi inbillning såg, hur präktigt ja' skulle få't, om ja' ville bli hans »kone», som han sa. Han hade sträckt ut si' hand å talte så kärli't, å ja' höll just på å räcka fram mi å säga mitt jaord, men inna ja gjorde de, luta' ja' mej framåt, för att få lite oppskof, då i desamma ett klingande hördes ve fötter, å då ja såg ner, så låg din penning där. Ja' kände, att ja' ble som en drypan'e blo' i ansiktet . . . De va ändå, som om ja gjort något ondt å ble't öfverraskad på bar gärning. Nu ble de inte fråga om handslåning längre, utan fick norrman afske på grått papper. Karlen trodde nog, att jag hade blett spritt galen, och han yttrade ock något i den vägen, då han strax därefter lämnade stugan.»

* Drogs.

Tandläkare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur
 nya preparat för tandernas vård:

Anna hade under de sista orden dragit upp penningen ur barmen och höll den för ögonen på fästmannen. »Ser du, han skiner som gull, de betyder, att ja vuret dej trogen.»

7.

»Mor, mor, I kan aldri tro! . . . I da' har de lyst för Gudings-Kalle å Torskens Anna!» skrek lotsens Karin, då hon efter återkomsten från kyrkresan ännu stod med foten på tröskeln.

»Åh, du pratar; de skulle väl ha sports något i förväg, om de vuret i fråga,» svarade modren, nästan stött å lägets vägnar, att man skulle hämta sina nyheter om detta från annat håll. »Du har väl hört galet, barn.»

»I ska inte vara barnsl'ier, mor! Ja' har väl mina öra ändå. De ä', som ja' säger. Men va de inte bra besynnerligt? . . . Prästen stappla' på bägge namnen, å Anna, ho' fick hetta Annika. De va många, som la' märke till'et.»

»Då blir de aldri något bröllop å,» sade mormodren, som suttit och lyssnat till dotterdotterns kyrknyhet. »Sännt har ja' hört exempel på förr en gång.»

»Gu' bevare . . . Spå inte så där. De ä' ändå hemskt,» sade husmodren.

I denna riktning gingo samtalen hela eftermiddagen i fiskeläget, men ej nog härmed; under de veckor, som föregingo brölloppet, hvilket skulle följa omedelbart på lysningen, hade många i grannelaget mera bekymmer för det nya hjonlaget, än de haft för sig själfva på år och dag. Man

retade sig öfver, att vigselringen, som Kalle hade i beredskap, var af guld; »liksom om inte en å sölfver kunde vuret go' nokk . . .»

»Koppa' på kransen* va utå äkta postlin; andra skulle inte gå an å Torsk-Olles tös kantänka! Te bru'klänning skulle de, gubevars, vara köpetyg, hemväfdt kunde inte vara passligt nokk. Å tänk, ho' ä så te pass, att ho' tyckte, att de inte kunna vara nokk me klening**; utan de skulle vara riktigt på herrskapsvis», hette det slutligen, »men för de har då han ändtli satt p.»

»Gu' låt dom inte rakt svälta ihjäl här i läget», sade Kalle, då han tillsammans med Anna kvällen före brölloppet ordnade det sista i brudehuset. »Nu har käringe'a inte mer än en då' å skvallra på, å den sträfvar di väl me.»

»Ja vet inte, hur de kommer sej, men när ja' ser på, hur fint de ä här å hocka prakti' traktering vi har å bju' dem på, så känner ja' ändå, som då ja' vuret på graföl . . . Tänk om detta blir ett sånt i stället för ett bröllop.»

Anna såg sorgsen ut och borttorkade oförmärkt de frambrytande tårarna.

»Hva ä de för snack? . . . Jaså, de där käringepretat om, att prästen staka sej på våra namn? Hva skulle kunna hända . . . Den som i femton år gått jola ikring, han drunknar inte på Ellös . . . Se så, liten, var nu inte barnsl' . . . Fördömdt käringprat!»

* En hylla, som i de gamla bondhusen gick omkring öfre kanten af den väggfasta, sparlakans-omgifna sängen.

** Utklenade (utbredda) smörgåsar; ett slags gaffelfrukost.

8.

Bröllopsdagen uppgick med en strålände sol, hvilken strödde sitt guld bland vikarne och skären. Öfver de smala sunden byggde hon sina flyttbara bryggor mellan öarne; på den stora Ellösefjorden, där hennes sneddande strålar ej förmådde slå någon sådan mellan stränderna, bildades en bred väg långt utåt fjorden. Midt i denna framgledde trenne båtar, hvilkas roddare tycktes ösa guld med åror. Det var de från brudehuset utroende trenne båtarne, som skulle föra brudföljet till den plats, där vägen inifrån Orust leder ned till Ellösestranden, hvarifrån bröllopsfolket till fots skulle fortsätta sin väg till kyrkan.

(Slut i nästa n.r.)

Iduns byrå och expedition

hållas under månaderna juni—augusti öppna hvarje söckendag kl. 10—5.

Innehållsförteckning.

Louise Reuterskiöld, född Nordenfalk; af *Mari Miki*. (Med porträtt). — Gläden kommer! poem af *Helena Nyblom*. — Våra söners framtid; också några synpunkter af *Incognita*. (Forts. o. slut). — Lindblommor och rosor; novell af *A. G-n*. Öfvers. för Idun. — På rundresa; några korta bref från »fröken Eva», Uppsnappade och afskrifna af *Georg Nordenfalk*. 2. — »Dessa små»; några bilder ur »de bundna systrarnas lif.» tecknade för Idun af *Amanda Kerfstedt*. — Fröken Alexandra Gripenberg; af *Ella Rot*. (Med porträtt). Från Iduns läsekrets. — Kvinnor och pän- gar; af *E. B.* — Ur notisboken. — Teater och musik. — Brudfärden; berättelse från Bohusläns skärgård af *Johannes Sundblad*. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Det lefde en gång — så börjar min saga —
 En högättad *andra*, som arfslott fått taga
 Af förfäder många. Han ägde af smycken
 De mest undersköna — väl hundrade stycken.
 Bland dessa klenoder — så fanns det dock ingen,
 Som mättes i skönhet med »stenen i ringen».
 Att den var mitt *första* är lätt att begripa.
 I tusen fasetter man nödgats den den slipa,
 Ty den var så stor, att det finger den prydde
 Blott mödosamt bärarens order åtlidde.
 Så sades bland folket. Min *andra* ock ägde
 Ett *tredje* så dyrbart, att om man det vägde,
 Dess vikt uti guld knappast skulle förslå
 Att lösa det ut. Det var folktron också.
 En dag gick vår man att i skogen spatsera
 Och bar då sin ring samt mitt *tredje* m. m.
 Ty röfvarer funnos — det visste han väl,

Men var icke rädd för att slå dem ihjäl.
 Nå, bäst han i skuggan af träden flanerar
 Så hör han ett skrik, som hans blod altererar,
 En kvinnas det var. Genom buskar och snår
 Han skyndar framåt, och han röfvararen slår.
 Den sköna han räddar — så tjuvande fager —
 På fläcken hans lätttrorda hjärta nu tager,
 Och utan besinning han gifver sin ring
 Åt flickan, som vore det rakt ingenting.
 Hon rodnar och bleknar samt skjuter bort smycket
 Samt säger: Min herre, det är allt för mycket,
 Om någon förtjänat belöning att få,
 Så är det ej jag, men väl ni, af oss två.
 Mitt *hela* du är, säger eldigt, vårt *andra*,
 Och vill du som jag, skola lyckligt vi vandra
 Tillsammans, och du blir min maka, så huld,
 Mer värd än i skattkammarn stenar och guld.

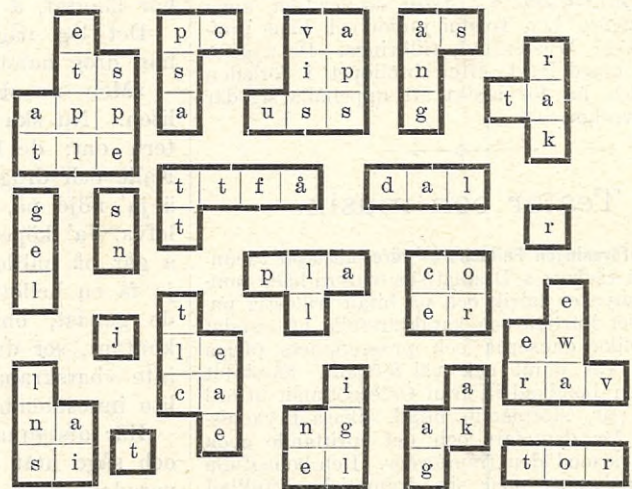
S. L.

Konsonantförändringsgåta.

Med *b* på landet ofta bär mig tösen;
 med *f*, »framåt» har varit städs min lösen;
 med *g*, det är i skogen bra att göra;
 med *j*, du visdom uti mig får höra;
 med *l*, jag kan en hjärteklämma vara;
 med *r*, du dina händer bör bevara;
 med *s*, jag viktig är att hafva, då ett pris för godt rekord du hoppas få.

Pirfvel.

Mosaik.

1) Ö, lydande under Spanien, 2) stad i Norge, 3) ögrupp, 4) husgeråd, 5) en som skyr dagsljuset, 6) hvad den trötte ej vill sakna, 7) individ i Norrland, 8) stad i England, 9) bruk och järnvägsstation i Sverige.

Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda namn på något som förekommer i våra kyrkor.

M. T.

Prokøp.

- 1—4) I döden för din skull jag går Med hull och hår.
- 2—4) »I bunden form» jag följes åt Af bitter gråt.
- 3—4) Terräng, där mången öfva plär En sport så kär.

Lösningar.

Logogrifen: Viljekraft, trafik, flirt, kli, trafve, artikel, kilar, rek, Rea, talk, arkiv, val, kval, vaktel, falk, klav, valk.

Akrostikon'et: Gertrud: gren, Elsa, rusa, Tora, rask, usla, dalmas.

Charaden: Bok-staf.

Förvandlingsgåtan: Birmingham: Bretagne, Ingolstadt, Ravenna, Minneapolis, Idefjord, Nikobarerna, Genezaret, Hardanger, Absinien, Mückeln.

Aritmoremet: Rikedom: mer, moder, ko, rike, Krim, rim, dike, ord, Erik.
 Husfödbryet: Sannas apa Bob reder säs i madam Sissis kök.

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.